

Пантелеймон Куліш

*Драматичні
твори*

ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2024

ПЕРВЫЙ ДЕНЬ ДРЕВНЕГО БРАЧНОГО ПИРШЕСТВА

На сцене царь в восточной одежде; его любимая невольница и группа других невольниц, одетых в восточном вкусе; хуторянка — в украинском наряде, голова в цветах.

Х о р

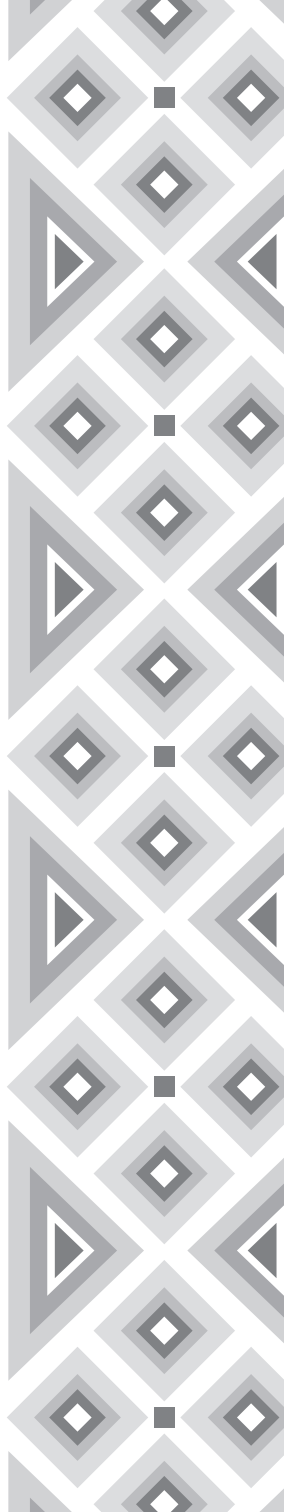
Дивувався цар премудрий,
дивувались його дуки,
що нема на світі сили
над дівоцьке серце щире.

Не загасять серця води
ані любощів — потоки;
хто б хотів любов купити —
насміється вона з його.

Л ю б и м а я н е в о л ь н и ц а
Ой, нехай мене цілує
цілуванням уст коханих!..

Х о р н е в о л ь н и ц
(*аккомпаніруєт ей дальнейшие стихи*)

Твої любощі солодші
над вино; твоє мастило
над всі пахощі любіше;
а твоє ім'я кохане —
мов олива благовонна.

Х у т о р я н к а
Ухопи мене, дружино!
Я оmanoю піймалась...
Утікаймо із чертогів,
із царських світлиць розкішних!

Х о р н е в о л ь н и ц я
Ти один — утіха наша, наших радощів скарбівня; твоє
любє обійманне над всі вина нам солодше...

Л ю б и м а я н е в о л ь н и ц я
Ти, смуглява гордівнице!
Іди визирнись в криницю.

Х у т о р я н к а
Я смуглява та вродлива,
доле моя нещаслива!
Гарна, мов калина в лузі,
мов на ниві колос повний.
Не гордуйте, що я чорна:
мене сонце осмалило.
Не злюбили мене браття,
сини матері моєї,
стали в спеку посилати
винограду доглядати;
стерегла я, доглядала,
свою воленьку втеряла.

*(Забывая о присутствующих, обращается
к отсутствующему пастуху.)*

Ой скажи, моє коханне,
де пасеш свою отару,
де ти з вівцями своїми
спочиваєш ополудні,
щоб я знала — не блукала
за другими пастухами!

Любимая невольница
(с насмешкою над простачкою)
Ой коли сього не знаєш,
ти вродлива з уродливих,
іди слідом за стадами,
паси кози коло шатер.

Ц а р ь

Гарні коні в колесницях,
збруя золотом сіяє,
щонайкращого цареві
цар далекий посилає;
та не ваблять мене коні,
ні блискучі колесниці;
твої брови — дві веселки,
твої очі — дві криниці.
Від сережок щоки сяють,
додають краси корали;
повелю, щоб щирозлоті
личмани тобі ковали.

Царь выходит.

Х у т о р я н к а

(мечтаєт о своем возлюбленном)

Докіль цар сидить у раді,
любий нард мій мені пахне;
мені милий кущик мирри,
положу його між грудьми;
мені милий — повна грона
з виноградників янгадських.

Ц а р ь

(входит)

Гарна ти, дівчино, гарна!
Голубині в тебе очі...

Х у т о р я н к а
(не замечая царя и продолжая мечтать
о своем возлюбленном)

Гарний ти, моє коханне!
В нас постіль — трава зелена...

Ц а р ь
Сволоки в мене кедрові,
стега в мене з кипарису.

Х у т о р я н к а
Ой я — квітка в чистім полі,
я лелія у долині...

П а с т у х
(появляється на сцене)
Як лелія між тернами —
моя мила між паннами!

Х у т о р я н к а
Яблуня між лісниками —
милий мій між юнаками!
В холодочку б спочивала,
яблучка б я скуштувала...

(Склоняється в объяття пастуха и бредит, как во сне.)

Кличе милий у винарню,
корогов його — коханне.

(Простирает руку к невольницам.)

Дайте, дайте винограду,
ягодок із його саду;
покрепіте — знемагаю,
бо з кохання омліваю.

(Совсем сонная, опускается на руки возлюбленного
и поет тихим голосом.)

Ліву ручку під голівку,
а правою обіймає...

П а с т у х

(к невольницам)

Заклинаю вас, дівчата,
царенята, паненята,
тими ланями німими,
сугаками степовими,
мою милу не будіте,
її сну не перебийте!

Занавес спускається.

ВТОРОЙ ДЕНЬ ДРЕВНЕГО БРАЧНОГО ПИРШЕСТВА

Среди той же обстановки. Хуторянка одна на сцене; в глубине сцени невольницы подсматривают, что она делает.

Х о р

Дивувався цар премудрий,
дивувались його дуки,
що нема на світі сили
над дівоцьке серце щире.
Не загасять серця води
ані любощів — потоки;
хто б хотів любов купити
насміється вона з його.

*(прислушиваясь к неясным звукам песни,
несущимся с противоположной стороны)*

Чую, чую любий голос...
Ой се ж він біжить по горах,
се він скаче по узгір'ях!
Милий мій — мов лань у полі,
мов сугак на вольній волі.

(Таинственно.)

Ось він дибле попід муром...
До віконця припадає,
через крати проміж листя
позирає, промовляє:
«Встань, дівчино уродлива!
Вийди, вийди, моє диво!
Ось-бо вже зима минула,
від дощів земля осхнула,
почала квітками грати,—
час пісні розпочинати.
Квилить горлиця в садочку,
висять фіги в зеленочку,
виноград цвіте-буяє,
любю пахоц розливає.
Встань, дівчино уродлива,
вийди-вийди, моє диво!
Голубице в диких скелях,
у незнаємих беседах!
Злинь, дай оком назирнути,
любий голос твій почути,
голос — серденьку принаду,
личко — оченькам одраду!»

(Поет местную веснянку.)

Повилловлюйте лисочок,
тих малих лисиць шкодливих,
що кругом садів блукають,
виноград наш об'їдають.

Этой веснянкой она у себя в хуторе давала бывало знать возлюбленному, что выйти на свидание нельзя и чтоб он был осторожен. Картину хуторской любви переносит она в царский замок и от веснянки переходит к идиллическим воспоминаниям.

Милий мій — моя дружина,
я — подружже його вірне.

Він пасе свою отару
поміж любими квітками...
А як спека прохолоне
і в тінях долина втоне,
тоді сарною по горах,
сугаком по тих узгір'ях,
що нас різно розрізнили,
прилини до мене, милий.

*(Прилегли на софе, дремлет
и в полусне предається мечтаниям.)*

Нічка темна, я не спала,
я на ліженьку шукала,
кого серце мое любить.
І шукала — не знайшовся,
і гукала — не озвався.
Ой устану та погляну
по майданах та по ринках,
поспитаю, пошукаю,
кого серце мое любить.
І питала, і шукала, —
не прочула, не спіткала.
Я зустріла вартовничих,
що серед ночі вартують:
«Чи не бачили ви, друзі,
кого серце мое любить?»
Поспитала та й зуздріла,
ухопила, не пустила.

В это время пастух появляется на сцене; она вскакивает,
обнимает его и продолжает, как в бреду.

Привела його додому,
до матусеньки в господу,
у ту хату, у кімнату,
де вона мене вродила.

Опускается в изнеможении на его руки и теряет сознание.

ЗМІСТ

ХУТОРЯНКА, або Співана хвала молоді перед весільними гостями	3
Первый день древнего брачного пиршества	5
Второй день древнего брачного пиршества	9
Третий день древнего брачного пиршества	12
Четвертый день древнего брачного пиршества	16
Пятый день древнего брачного пиршества	20
Шестой день древнего брачного пиршества	24
БАЙДА, КНЯЗЬ ВИШНЕВЕЦЬКИЙ	27
Пролог	30
Акт первый	31
Акт другой	59
Акт третій	84
Акт четвертий	110
Акт п'ятий	133
ЦАР НАЛИВАЙ	167
Пролог	170
Акт первый	171
Акт другой	199
Акт третій	229
Акт четвертий	257
Акт п'ятий	284

ПЕТРО САГАЙДАШНИЙ	323
Пролог	326
Акт первый	327
Акт второй	359
Акт третий	388
Акт четвертый	427
Акт пятый	455